

MASORETIC TEXT II

ORTHOGRAPHY;

DIVISIONS OF THE TEXT: WORDS, VERSES, *PARASHIYOT*, CHAPTERS

X Z Δ φ Γ Δ Σ

Γ Δ Σ Δ Σ Δ Σ Δ Σ

Δ Σ Δ Σ Δ Σ Δ Σ

Δ Σ Δ Σ Δ Σ Δ Σ

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף כא עמוד ב

Mar Zutra or, as some say, Mar 'Ukba said:
Originally the Torah was given to Israel in
Hebrew characters and in the sacred [Hebrew]
language; later, in the times of Ezra, the Torah
was given in Ashshurith script and Aramaic
language. [Finally], they selected for Israel the
Ashshurith script and Hebrew language, leaving
the Hebrew characters and Aramaic language
for the *hedyototh*. Who are meant by the
'*hedyototh*'? — R. Hisda answers: The Cutheans.
And what is meant by Hebrew characters? — R.
Hisda said: The *libuna'ah* script.

אמר מר זוטרא ואיתימא מר עוקבא:
בתחלה ניתנה תורה לישראל בכתב עברי
ולשון הקודש, חזרה וניתנה להם בימי
עזרא בכתב אשורית ולשון ארמי. ביררו
להן לישראל כתב אשורית ולשון הקודש,
והניחו להדיוטות כתב עברית ולשון
ארמי. מאן הדיוטות? - אמר רב חסדא:
כותאי. מאי כתב עברית? - אמר רב
חסדא: כתב ליבונאה.

Prophets were known as “*zofim*,” “lookouts,” following the passage in Ezekiel (3:17): “צִפֵּה נָתַתִּיךָ לְבַיִת יִשְׂרָאֵל” (“I have made you a lookout for the House of Israel”). Cf. I Samuel 9:9, where a prophet is termed “*ro’eh*,” or “seer.”

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ב עמוד ב

R. Jeremiah — or you may also say R. Hiyya b. Abba — also said: The [alternative forms of the] letters **M'N'Z'P'K** were prescribed by the Watchmen. Do you really think so? Is it not written, These are the commandments, which implies that no prophet is at liberty to introduce anything new henceforward? And further, R. Hisda has said: The **Men and the Samek in the tablets remained in place by a miracle.** — That is so; they were in use, but people did not know which form came in the middle of a word and which one at the end, and the Watchmen came and ordained that the open forms should be in the middle of a word and the closed forms at the end. But when all is said and done, [we have the text] ‘these are the commandments’, which implies that no prophet was destined ever to introduce an innovation hereafter? — What we must say therefore is that they were forgotten and the Watchmen established them again.

ואמר רבי ירמיה ואיתימא רבי חייא
בר אבא: **מנצפ"ך** צופים אמרום. -
ותסברא? והכתיב: זאלה המצות
שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה!
ועוד, האמר רב חסדא: **מ"ם וסמ"ך**
שבלוחות בנס היו עומדין? - אין,
מהוה הוו, ולא הוו ידעי הי באמצע
תיבה והי בסוף תיבה, ואתו צופים
ותקינו: פתוחין באמצע תיבה
וסתומין בסוף תיבה. - סוף סוף אלה
המצות - שאין נביא עתיד לחדש דבר
מעתה! - אלא **שכחום וחזרו ויסדום.**

ס | ם

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מגילה פרק א

R. Shimon ben Elazar said...

The Torah was given in the Assyrian script. What is his proof? “The columnar *vavim*” (Exodus 27:10); the *vavim* of the Torah looked like columns.

R. Levi said: According to the one who says the Torah was given in ra`atz script, the `ayin was miraculous, and according to the one who says it was Assyrian—the samekh was miraculous.

תני רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי אלעזר בן פרטא שאמר משום רבי לעזר המודעי: כתב אשורי ניתנה התורה ומה טעמא [שמות כז י] "ווי העמודים," שיהו וויים של תורה דומים לעמודים.

אמר רבי לוי: מאן דאמר **לרעץ** ניתנה התורה **עי"ן** מעשה ניסים; מאן דאמר **אשורי** ניתנה התורה **סמ"ך** מעשה ניסים.

ע ו

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף כא עמוד ב

Ezra was worthy to have had the Torah given by him, had Moses not preceded him. Even though the Torah was not given by him, the script was altered by him... 'He shall write an alternate Torah' (Ezra 4:7)... [connotes] a script subject to being altered. Why was [the later script] called Assyrian? Because it with them [to the Land of Israel] from Assyria (Babylonia).

- תניא: "רבי יוסי אומר: ראוי היה עזרא שתינתן תורה על ידו לישראל, אילמלא קדמו משה... ואף על פי שלא ניתנה תורה על ידו, נשתנה על ידו הכתב, שנאמר (עזרא ד', ז): "וכתב הנשתון כתוב ארמית ומתרגם ארמית", וכתוב (דניאל ה', ח): "לא כהלין כתבא למקרא ופשרא להודעה למלכא", וכתוב (דברים י"ז, י"ח): "וכתב... את משנה התורה הזאת" – כתב הראוי להשתנות.
- למה נקרא אשורית? שעלה עמהם מאשור.

מסכת סופרים ו:ד

R. Shimon ben Lakish said: Three scrolls were found in the Temple. Ma`on, Za`atutei, and Hu.

In one, they found it written מעון and in two מעונה. They upheld the two and nullified the one.

In one, they found it written זעטוטי and in two נערי. They upheld the two and nullified the one.

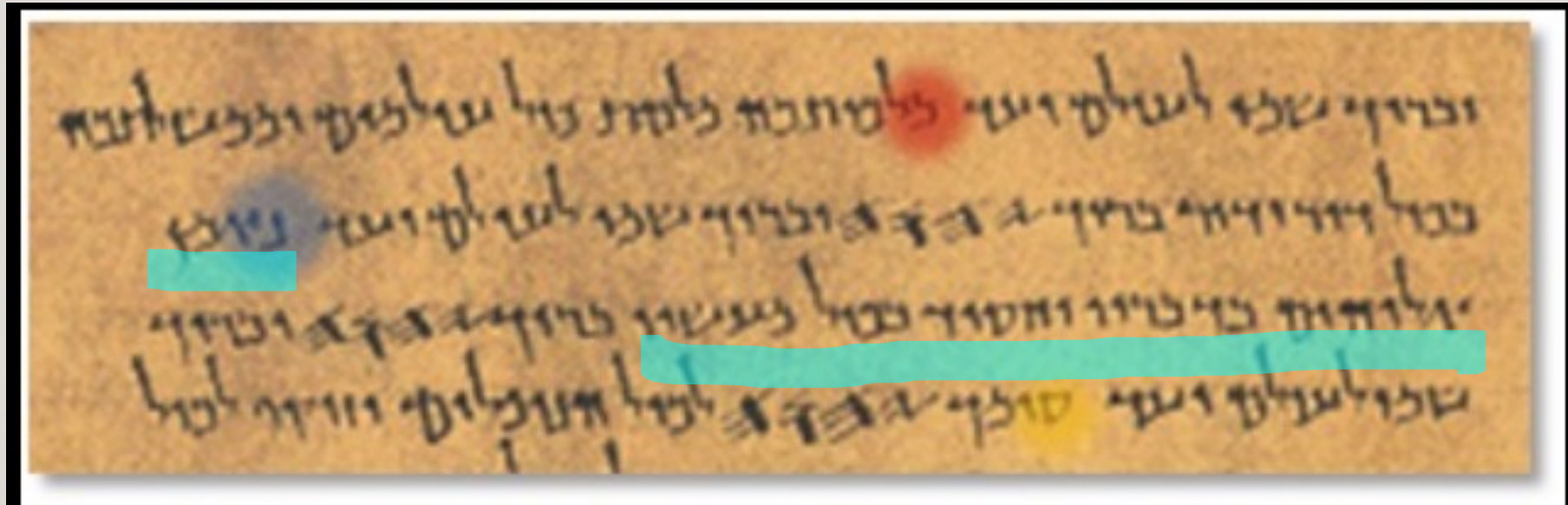
In one, they found it written הוא eleven times, and in two היא eleven times. They upheld the two and nullified the one.

אמר רבי שמעון בן לקיש: שלושה ספרים נמצאו בעזרה: ספר "מעון", ספר "זעטוטי", ספר "הוא". באחד מצאו כתוב "מעון" ובשניים מצאו כתוב "מעונה אלהי קדם" (דברים ל"ג, כ"ז), וקיימו שנים וביטלו אחד. באחד מצאו כתוב "וישלח את זעטוטי בני ישראל" ובשניים מצאו כתוב "וישלח את נערי בני ישראל" (שמות כ"ד, ה'), וקיימו שניים וביטלו אחד. באחד מצאו כתוב אחד עשר "הוא", ובשניים מצאו כתוב אחד עשר "היא", וביטלו אחד וקיימו שניים.

ALPHABETIC HIJINX

Some acrostic psalms are technically imperfect. E.g., [Psalm 9](#) and [Psalm 10](#) appear to constitute a single acrostic psalm together, but the length assigned to each letter is unequal and five of the twenty-two letters of the Hebrew alphabet are not represented and the sequence of two letters is reversed. In [Psalm 25](#), one Hebrew letter is not represented; the following letter ([resh](#)) repeated. In [Psalm 34](#), the current final verse, 23, does fit verse 22 in content, but makes the line too long. In [Psalms 37](#) and [111](#), the numbering of verses and the division into lines are interfering with each other; as a result, in Psalm 37, for the letters [dalet](#) and [kaph](#), there is only one verse, and the letter [ayin](#) is not represented. [Psalm 111](#) and [112](#) have 22 lines, but 10 verses. [Psalm 145](#) does not represent the letter [nun](#), having 21 verses, but one [Qumran manuscript](#) of this psalm does have that missing line, which agrees with the [Septuagint](#).

DEAD SEA SCROLL (11QPS)

DIVISIONS OF THE TEXT

קידושין ל ע"א

Therefore were the ancients known as *soferim*: because they counted every letter in the Torah. They said: the *vav* of *gaḥon* (Leviticus 11:42) is the midpoint of the letters of the Torah; “*darosh darash*” (10:16) is the midpoint of words; *vehitgallah* (13:33)—of verses...

- The word “*soferim*” can mean “counters” as well as “scribes” (or “bookmen”). This preserves, in Hebrew, the same ambivalence that exists in English (count/account; tell/teller) and several European languages (e.g., German: *zahlen/erzahlen*).

לפיכך נקראו ראשונים סופרים, שהיו סופרים כל האותיות שבתורה, שהיו אומרים: וא"ו דגחון (ויקרא י"א, מ"ב) – חציין של אותיות של ספר תורה; “דרוש דרש” (ויקרא י', ט"ז) – חציין של תיבות; “והתגלח” (ויקרא י"ג, ל"ג) – של פסוקים; “יכרסמנה חזיר מיער” (תהילים פ', י"ד) - עי"ן ד"יער” חציין של תהילים; “והוא רחום יכפר עון” (תהילים ע"ח, ל"ח) – חציין דפסוקים.

(a) Division into Words

In ancient texts, by and large, words were separated from each another by dots. The traditional *sefer torah* uses spacing, a method also found in relatively late Aramaic inscriptions. The Samaritan Bible preserves the alternative method, with a single dot separating words and two dots (:) separating verses.

In the absence of vowel signs in Hebrew, just about any combination of three consonants can form a word; hence the usual practice was to separate them. In Latin, which possesses vowel signs, whole words could be identified at a glance; hence they were written contiguously in a form of writing called *scriptura continua*. As a result of this distinction, Hebrew was read aloud to ensure proper division into words, while Latin was read silently. See Paul Henry Saenger, *Space between Words: the Origins of Silent Reading* (Stanford: Stanford University Press, 1997).

(b) Division into Verses

The Talmud (Megillah 22a) records a difference of opinion between the early Amoraim Rav and Shemuel concerning the permissibility of dividing Torah verses in an untraditional manner:

קסבר: כל פסוקא דלא פסקיה משה, אנן לא פסקינן ליה. ושמואל אמר:
פסקינן ליה.

[Rav] was of the opinion that we may not make divisions into verses that were not made by Moses. Shemuel said that we may.

Both agree, however, that the traditional division of the Torah into verses is to be ascribed to Moses.

The Talmud (Kiddushin 30a) also records the observation of Rav Aḥa bar Ada, on his return from Israel to Babylonia, that the custom of the West (Babylonian vernacular for the Land of Israel) was to divide some lengthy verses into two or even three parts (“*be-ma`arva` paseki leh le-hai kera` le-telata` pesukei`*”).

On account of these discrepancies and inconsistencies, the total number of verses in the Torah is recorded variously as 5,888 (Talmud, *op. cit.*) and as 5,845 (in the *Masorah Gedolah*).

(c) Division into *Parashiyot*

The Torah is divided into paragraph-like blocks of text, each called a *parashah*, for which the technical term in English is “pericope,” and, in the vernacular, a “portion.” Some portions are designated “open” (פתוחה), while others are “closed” (סתומה). In a Torah scroll, the former begin on the line below the end of the previous portion, while the latter begin on the same line, following a blank space. In some manuscripts and printed editions, an open portion carries the designation “פ” and a sealed portion “ס,” while others retain the same spacing as a Torah scroll. According to the masoretic tradition, there are 290 open portions in the Torah and 369 sealed ones. A Midrash (*Sifra, VaYikra* 1:1) suggests that their purpose was “to give Moses a break for contemplation between portions or topics” (“*la-tet revaḥ le-Mosheh le-hitbonen bein parashah le-farashah u-vein inyan le-inyan*”).

THE (BABYLONIAN) ANNUAL TORAH CYCLE

דברים	במדבר	ויקרא	שמות	בראשית
ואתחנן	נשא	צו	וארא	נח
עקב	בהעלתך	שמיני	בא	לך-לך
ראה	שלח	תזריע	בשלח	וירא
שפטים	קרח	מצורע	יתרו	חיי-שרה
כי-תצא	חקת	אחרי-מות	משפטים	תולדות
כי-תבא	בלק	קדושים	תרומה	ויצא
נצבים	פנחס	אמור	תצוה	וישלח
וילך	מטות	בהר	כי-תשא	וישב
האזינו	מסעי	בחקתי	ויקהל	מקץ
וזאת הברכה			פקודי	ויגש
				ויחי
(11)	(10)	(10)	(11)	(12)

תיקוני זוהר תקונא תשסרי
איהו ג"ן סדרים דאתמר בה "גן נעול אחותי כלה."

פתרון תורה פרשת ואתחנן
יש בקרית שמע נ"ג וויין בראש התבה, כמו ואהבת, ובכל, ובכל ושננתם.
וכולהון כנגד נ"ג פרשיות שקורין בכל שנה.

פירושי סידור התפילה לרוקח [עד] הגבהת התורה
(סודות התפילה) הכל הבו גודל ז' תיבות כמו כי שם ה' אקרא ז' תיבות. וכן ויקרא ה' ביום ז' תיבות.
ברוך שנתן תורה לעמו ישראל בקדושתו ו' תיבות, נגד ו' ימים שהיה משה בענן עד שנתעכל המזון
שבמעיו. לכן אין בו ה' ולא מלך העולם.
תורת ה' תמימה עד לכל החוסים בו נ"ג תי' נגד נ"ג פרשיות.

פירושי סידור התפילה לרוקח [פט] ישתבח שמך
נ"ג תיבות יש בישתבח כמניין נ"ג פרשיות בחומש, השומרים יבואו ב"גן" עדן.

ספר הג"ץ

פירוש לחמישה חומשי תורה
מר' אהרון בר' יוסי הכהן
(מבעלי התוספות)

מוסד הרב קוק • ירושלים

THE (PALESTINIAN) TRIENNIAL TORAH CYCLE

רוב המקורות המצויים בידינו מצביעים על חלוקת התורה לקנ"ד (=154) סדרים . מספר סדרים זה מובא בסופם של חומשים המודפסים בימינו לפי הפירוט הבא:

בראשית – 43; שמות – 29; ויקרא – 23; במדבר – 32; דברים – 27.

וַיִּשְׁכְּבוּ הַמַּעֲרָה: וַיָּבֹא יְהוָה וְאָחִי בִּקְרָה יִסַּף וְהוּא עִמָּוֹת
 לִפְנֵי יְהוָה לִפְנֵי אֲרָפֶה: וַיֹּאמֶר לָכֵן יִסַּף קִרְיַת הַמַּעֲרָה הַזֶּה
 אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם הַלֵּאָה וְיִשְׁתַּחֲוֶה כִּי־תִשָּׁחַ וַיִּחַשׁ אִישׁ אִישׁ כְּמִוְנוֹ
 וַיֹּאמֶר יְהוָה כִּי־נֹאמַר לְאֹדֶם כִּי־יִדְבְּרוּ וְסִי־נִשְׁתַּחֲוּ
 הָאֱלֹהִים כִּמְאֹד אֶת־יְהוָה עֲבָדָיו הָיוּ עֲבָדִים לְאֹדֶם וְסִי־נִשְׁתַּחֲוּ
 עִם אֲשֶׁר־נִשְׁתַּחֲוּ הַקִּבּוּץ מִדָּוָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה לִי כִּשְׂמֹת אֶת־
 הָאִישׁ אֲשֶׁר נִשְׁתַּחֲוּ הַקִּבּוּץ כִּי־הוּא הוּא יְהוָה לִי עֲבָד וְאִלֵּם
 מִיָּד לְשִׁלֹּם אֶל־אֲבִיכֶם: וְיִשׁ אֲלֵי יְהוָה
 וַיֹּאמֶר בְּיָד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נִשְׁתַּחֲוּ כִּי־נִשְׁתַּחֲוּ אֲלֵי וְאֶל־יְהוָה
 אֲשֶׁר כִּשְׂמֹתָ בְּיָד מִדָּוָה סִפְרָעָה: אֲדַע קָדָם אֶת־עַבְדֵי לֵאמֹר
 הִישָׁרְלֶכֶם אֲבֹתֵי אֲבוֹתֵי אֲבוֹתֵי אֲבוֹתֵי יִשְׂרָאֵל אֲבֹתֵי אֲבוֹתֵי
 וְיָדוּ וְיִשְׁתַּחֲוּ קִדְּוֹ וְאֲחִיו מִתּוֹ וְיִתֵּן הוּא לְבָדוֹ לֵאמֹר אֲבִי
 אֲבִי: וְהֹאמֶר אֶל־עַבְדֵי הַדָּוָה אֲלֵי וְאֲשַׁקֵּה עִם עַבְדֵי
 וְהֹאמֶר אֶל־אֲדֹנָי לֹא־יִסַּף הַנֶּעַד לְעֹבֵד אֶת־אֲבִי וְעַבְדֵי
 אֲבִי וְעַבְדֵי: וְהֹאמֶר אֶל־עַבְדֵי אֲסִילָא יְדֹ אֲחִיכֶם הָקֵטן
 אֲתֹנֶם לֹא הִסְפִּין לְדַאֲוֹת מִן: וְהוּא בְּיָדוֹ אֶל־עַבְדֵי אֲבִי
 וְעַבְדֵי אֶת דַּבְּרֵי אֲדֹנָי: וַיֹּאמֶר אֲבִי שֶׁנִּי סִפְרָעָה מִדָּוָה
 אֲבִי: וְהֹאמֶר לֹא טַבֵּל לְדַאֲוֹת מִן הָאִישׁ וְאֲחִיו הָקֵטן אֲשֶׁר
 וְיָדֹעַ מִי־לֹא טַבֵּל לְדַאֲוֹת מִן הָאִישׁ וְאֲחִיו הָקֵטן אֲשֶׁר
 אֲשֶׁר: וַיֹּאמֶר עַבְדֵי אֲבִי אֲלֵי אֲתֵם יִדְעֹתֶם כִּי שָׂמֵם לְדָוָה
 לִי אֲשֶׁר: וַיֵּצֵא הָאֱלֹהִים מֵאֶתִי וְאֲבִי אֶךְ קִרְיַת מִדָּוָה וְלֹא
 רִאֲיוֹ עַד־הַנְּהַי: וְלִקְרָתֶם נִסִּי־אֲתִירִיה שָׂמֵם מִן וְקִרְתוֹ אֲסֹן
 הַדָּוָה אֶת־שִׁיבְתֵי מִדָּוָה שְׂאֵלָה: וְשִׁלָּה מִבְּאֵר אֶל־עַבְדֵי
 אֲבִי וְהַנֶּעַד אֲשֶׁר אֲתֵנו וְנִסְפֵנו קְשׁוּדָה בְּנַפְשֵׁנו: וְהוּא כְּרֹאֲיוֹ
 מִי־אֶךְ הַנֶּעַד וְשִׁתּוֹ וְהוֹרִידוֹ עַבְדֵי אֶת־שִׁיבְתֵי עַבְדֵי אֲבִי
 בְּנֵי שְׂאֵלָה: בְּיָד עַבְדֵי עַרְבֵי אֲתִירִיה שָׂמֵם אֲבִי לֵאמֹר

וַיִּשְׁכְּבוּ הַמַּעֲרָה: וַיָּבֹא יְהוָה וְאָחִי בִּקְרָה יִסַּף וְהוּא עִמָּוֹת
 לִפְנֵי יְהוָה לִפְנֵי אֲרָפֶה: וַיֹּאמֶר לָכֵן יִסַּף קִרְיַת הַמַּעֲרָה הַזֶּה
 אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם הַלֵּאָה וְיִשְׁתַּחֲוֶה כִּי־תִשָּׁחַ וַיִּחַשׁ אִישׁ אִישׁ כְּמִוְנוֹ
 וַיֹּאמֶר יְהוָה כִּי־נֹאמַר לְאֹדֶם כִּי־יִדְבְּרוּ וְסִי־נִשְׁתַּחֲוּ
 הָאֱלֹהִים כִּמְאֹד אֶת־יְהוָה עֲבָדָיו הָיוּ עֲבָדִים לְאֹדֶם וְסִי־נִשְׁתַּחֲוּ
 עִם אֲשֶׁר־נִשְׁתַּחֲוּ הַקִּבּוּץ מִדָּוָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה לִי כִּשְׂמֹת אֶת־
 הָאִישׁ אֲשֶׁר נִשְׁתַּחֲוּ הַקִּבּוּץ כִּי־הוּא הוּא יְהוָה לִי עֲבָד וְאִלֵּם
 מִיָּד לְשִׁלֹּם אֶל־אֲבִיכֶם: וְיִשׁ אֲלֵי יְהוָה
 וַיֹּאמֶר בְּיָד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נִשְׁתַּחֲוּ כִּי־נִשְׁתַּחֲוּ אֲלֵי וְאֶל־יְהוָה
 אֲשֶׁר כִּשְׂמֹתָ בְּיָד מִדָּוָה סִפְרָעָה: אֲדַע קָדָם אֶת־עַבְדֵי לֵאמֹר
 הִישָׁרְלֶכֶם אֲבֹתֵי אֲבוֹתֵי אֲבוֹתֵי אֲבוֹתֵי יִשְׂרָאֵל אֲבֹתֵי אֲבוֹתֵי
 וְיָדוּ וְיִשְׁתַּחֲוּ קִדְּוֹ וְאֲחִיו מִתּוֹ וְיִתֵּן הוּא לְבָדוֹ לֵאמֹר אֲבִי
 אֲבִי: וְהֹאמֶר אֶל־עַבְדֵי הַדָּוָה אֲלֵי וְאֲשַׁקֵּה עִם עַבְדֵי
 אֲבִי וְעַבְדֵי: וְהֹאמֶר אֶל־עַבְדֵי אֲסִילָא יְדֹ אֲחִיכֶם הָקֵטן
 אֲתֹנֶם לֹא הִסְפִּין לְדַאֲוֹת מִן: וְהוּא בְּיָדוֹ אֶל־עַבְדֵי אֲבִי
 וְעַבְדֵי אֶת דַּבְּרֵי אֲדֹנָי: וַיֹּאמֶר אֲבִי שֶׁנִּי סִפְרָעָה מִדָּוָה
 אֲבִי: וְהֹאמֶר לֹא טַבֵּל לְדַאֲוֹת מִן הָאִישׁ וְאֲחִיו הָקֵטן אֲשֶׁר
 וְיָדֹעַ מִי־לֹא טַבֵּל לְדַאֲוֹת מִן הָאִישׁ וְאֲחִיו הָקֵטן אֲשֶׁר
 אֲשֶׁר: וַיֹּאמֶר עַבְדֵי אֲבִי אֲלֵי אֲתֵם יִדְעֹתֶם כִּי שָׂמֵם לְדָוָה
 לִי אֲשֶׁר: וַיֵּצֵא הָאֱלֹהִים מֵאֶתִי וְאֲבִי אֶךְ קִרְיַת מִדָּוָה וְלֹא
 רִאֲיוֹ עַד־הַנְּהַי: וְלִקְרָתֶם נִסִּי־אֲתִירִיה שָׂמֵם מִן וְקִרְתוֹ אֲסֹן
 הַדָּוָה אֶת־שִׁיבְתֵי מִדָּוָה שְׂאֵלָה: וְשִׁלָּה מִבְּאֵר אֶל־עַבְדֵי
 אֲבִי וְהַנֶּעַד אֲשֶׁר אֲתֵנו וְנִסְפֵנו קְשׁוּדָה בְּנַפְשֵׁנו: וְהוּא כְּרֹאֲיוֹ
 מִי־אֶךְ הַנֶּעַד וְשִׁתּוֹ וְהוֹרִידוֹ עַבְדֵי אֶת־שִׁיבְתֵי עַבְדֵי אֲבִי
 בְּנֵי שְׂאֵלָה: בְּיָד עַבְדֵי עַרְבֵי אֲתִירִיה שָׂמֵם אֲבִי לֵאמֹר

וְיִשׁ

וְיִשׁ

וְיִשׁ

וְיִשׁ

וְיִשׁ

וְיִשׁ

וְיִשׁ

וְיִשׁ

(d) Division into Numerical Chapters

The division of the Tanakh into numerical chapters originates in the Vulgate, the “official” Latin version of the Torah. It was introduced by Anglican Bishop Langdon in 1202 to facilitate the location of sources for theological disputations (debates) against Jews. Since the earliest printers of the Bible were Christians, they followed this division, beginning with Daniel Bomberg’s 1516/1517 Venice edition (known as *Mikra’ot Gedolot*). The earliest concordance of the Bible (Peter Arlot, thirteenth century) was prepared according to these divisions, as was the first Jewish concordance, *Me’ir Nativ*, printed by Rabbi Meir Nathan in the sixteenth century.

While this division has become standard even in the most traditional Jewish editions, notice should be taken of the fact that at times it is deliberately Christian. For example, the first numerical chapter concludes with the sixth day, thereby separating the Jewish day of rest from the rest of the week. Other incongruous divisions include designating the last verse in the *parashah* of *Hukkat* as Numbers 22:1, rather than beginning the new chapter with the first verse of the next *parashah*, *Balak*. The same phenomenon occurs at the close of *Pinḥas* (30:1) and the start of *Mattot* (30:2).

ויקרא אל משה ויהוה אליו מאה מועד
לאמר יברך את ישראל ואמרת אל
הם אדם כי יקריבכם מקרבן
ליהוה והקריבן מקרבן
ומזה צאת קרובי את
קרובכם אמר על קרובי
מזהב וזכר ומים קרובי
אלפתח אהל מועד וקרוב
אתו לרצו לפני יהוה
וסמך יד על ראש העלה
וערנה לו לכפר עליו
ושחט את כבד הבקר
לפני יהוה והקרובי
אתו והקריב אתו
חלקו אתה חס על חסו
כבי אשר פתח אהל
מועד והפשיט את
העלה ונתת אתה לתעודה

וסמך ידו על ראש העלה
והקריב אתו חלקו אתה
חלקו אתה חס על חסו
כבי אשר פתח אהל
מועד והפשיט את
העלה ונתת אתה לתעודה

וישם את בקר התעודה
למשה ואת מנבח
העדה שספתח משכן
אהל מועד ויעל עליו
אתה עולה את המנחה
כאשר עשה יהוה את
משה וישם את
המזבח אהל מועד
ובין המזבח ויתן שמה
מים לרחצה ורחצו
מפני משה ואהרן ובני
את יהוה ואת תלמידיהם
באם אהל מועד
ובקרבתו את המנבח
ורחצו כאשר עשה יהוה
את משה ואלה
אתה ואת בני לוי
שערו חזרו ויבטחו
אתה מלאכה ויבטחו
העני את אהל מועד

Name : Lailahi. The Hebrew Pentateuch (Lailashi Bible)

Material : Parchment

Technique : Manuscript

Description :

National Centre of Manuscripts. Hebr.N3. Bible of Lailashi represents a handwriting version of Torah, accompanied with comments and colorful geometrical decorative figures. Now it is kept at National Centre of Manuscripts, as well as the Bible of Breiti. The manuscript is written on parchment and is the Old Testament with Masoretic text. A paleographic analysis of the manuscript makes it possible to suggest that the the manuscript belongs to the X-XI centuries. From the point of view of the writing of the

consonantal text the Tbilisi Codex is one of the best among the manuscripts known up to present.